

PROJECT PREPARATION FACILITY

PPF-Serbia's perspective for sustainable growth

STUDIJA OPRAVDANOSTI SRPSKO ZAKONODAVSTVO / PRAVILA EVROPSKE UNIJE

www.ppf8.rs

This project is funded
by the European Union

Louis Berger | giz

MWH. | epcco

Government of the
Republic of Serbia

INSTRUMENT ZA PRIPREMU PROJEKATA (PPF8)

Sva dokumenta, informacije, materijali i slike dostupni su za
preuzimanje na Internet strani

www.ppf8.rs

Studija opravdanosti – zakonski kontekst

Zakon o planiranju i izgradnji:

- “Studijom opravdanosti određuje se naročito prostorna, ekološka, društvena, finansijska, tržišna i ekonomska opravdanost investicije za izabrano rešenje, razrađeno idejnim projektom, na osnovu koje se donosi odluka o opravdanosti ulaganja”
- Pravilnik o sadržini, obimu i načinu izrade prethodne studije opravdanosti i studije opravdanosti za izgradnju objekata

Studija opravdanosti – zakonski kontekst

- Studija opravdanosti i idejni projekat obavezni su za sve objekte definisane članom 133. Zakona
- Građevinsku dozvolu izdaje nadležno Ministarstvo građevinarstva, saobraćaja i infrastrukture

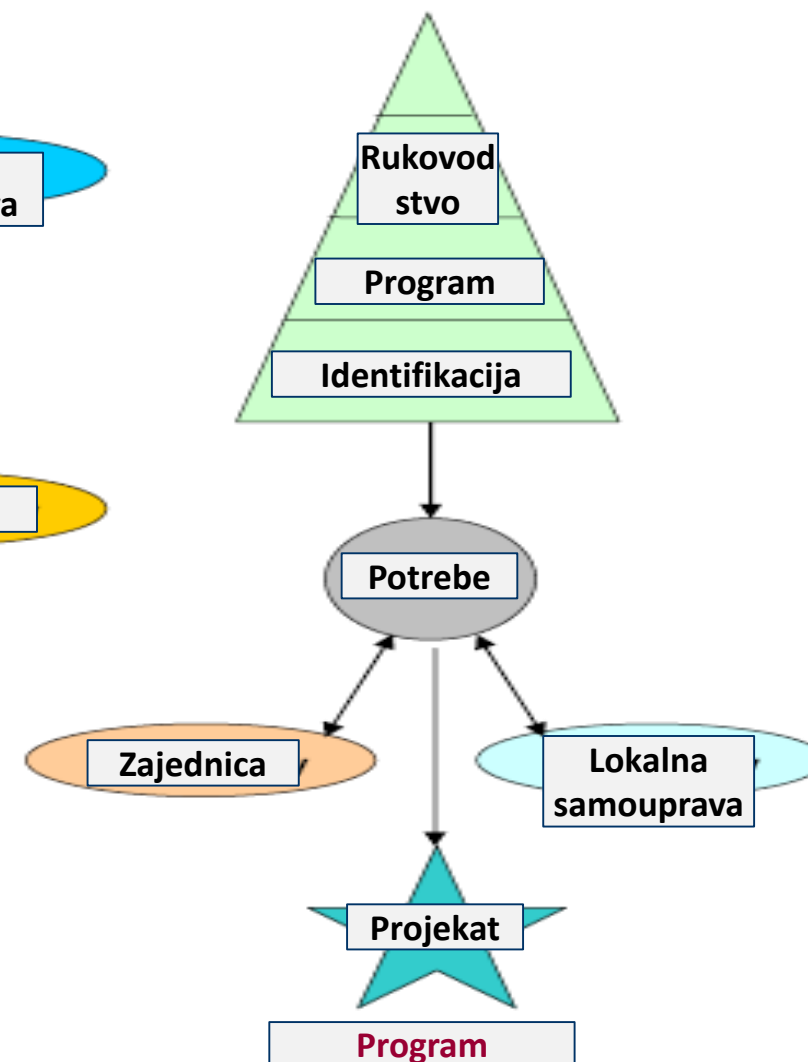
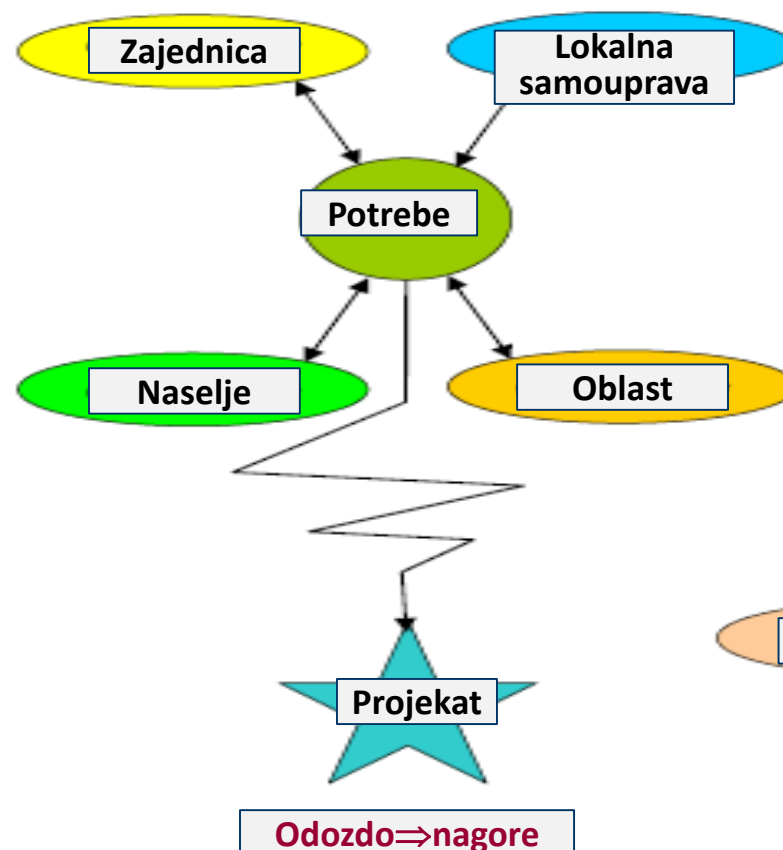
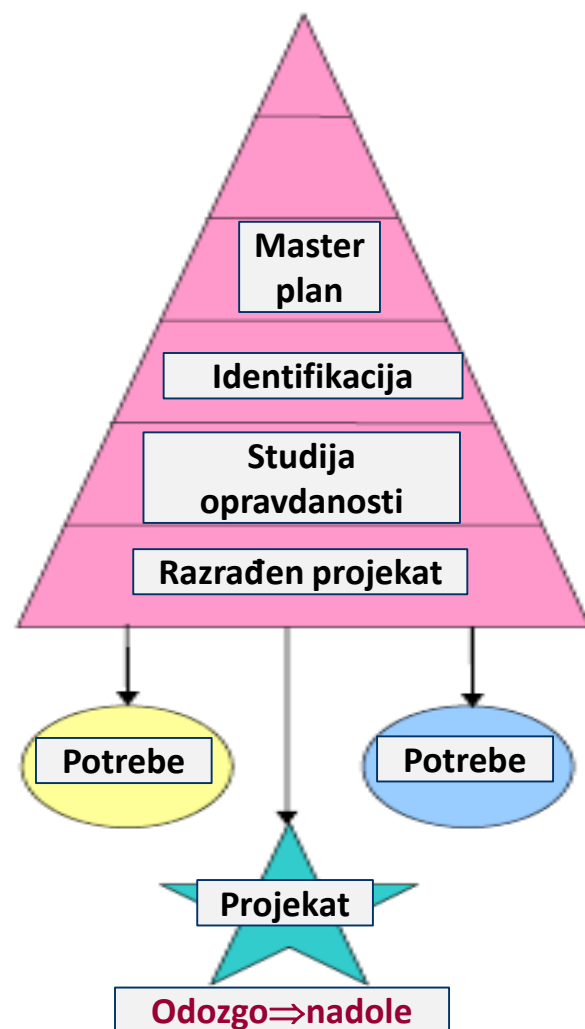
EU studija izvodljivosti – sadržaj

1. Projekcija potreba
2. Definisanje tehničkih/tehnoloških/prostornih opcija
3. Aspekti zaštite životne sredine
4. Finansijska i ekonomska analiza
5. Plan finansiranja, vremenski plan
6. Institucionalno/Organizacioni aspekti
7. Analiza rizika

Studija opravdanosti/izvodljivosti – početne pretpostavke

- Verifikacija koherentnosti projekta sa strateškim dokumentima (Prostorni plan RS, Strategija upravljanja vodama /otpadom, Strategija razvoja turizma, Strategija razvoja transporta, Strategija regionalnog razvoja, Planovi realizacije EU direktiva)
- Jasna i strukturna analiza problema i potreba
- Jasni i koherentni ciljevi i rezultati projekta (npr. usklađivanje sa nacionalnim i EU zakonodavstvom)
- Realistična procena

Pristupi proceni potreba

Pristup “od vrha ka dnu” – (tradicionalni pristup)

PREDNOSTI:	NEDOSTACI:
Vodi ka racionalnim, optimalnim rešenjima	Podrazumeva uprošćene društvene funkcije
Efikasan završetak, jasna orijentacija	Ne uzima u obzir složenost ljudske prirode i potreba
Brzo se rešavaju tehnička pitanja	Nedostaje mu osetljivost
Usredsređen na projekat	Odražava stavove i usmerenje onoga ko vrši procenu
Efikasnija kontrola troškova	Rezultat može da ne bude prioritet lokalne zajednice

Pristup “od dna ka vrhu” (nepraktičan, dug period sprovođenja)

PREDNOSTI:	NEDOSTACI:
Uzima u obzir stvarne stavove krajnjih korisnika	Može biti dugotrajan proces
Mogućnost uticaja spoljnih faktora	Lokalna zajednica možda neće lako razumeti tehnička pitanja
Uključena je ljudska dimenzija	Rezultati možda nisu u skladu sa ciljevima projekta
Posvećenost projektu je veća	Tok projekta može biti promenjen
Uspostavlja komunikaciju sa zainteresovanim stranama.	Očekivanja mogu biti veća, ali ne i ispunjena

Pristup zasnovan na Programu

- Podrazumeva kreiranje "Programa" u odgovarajućem sektoru koji sadrži relevantne srodne pod-projekte po prioritetima
- Predstavlja optimizovanu simbiozu pristupa "na dole" i "na gore"
- Ovaj pristup je prihvatila većina međunarodnih finansijskih institucija (EU, EBRD, EIB, WB, KfW)
- Budući da je "Program" jasno vezan za određeni sektor, npr. zaštita životne sredine, pod-sektor otpada i voda, jednostavnije je odrediti kriterijume za prioritete i finansiranje, kao i efekte realizacije "Programa"
- Program se može formirati na osnovu pod-projekata grupisanih po sektorima u jedinstvenoj listi infrastrukturnih projekata
- Na primer, Program čišćenja zagadjenih/kontaminiranih lokacija

Projekcija potreba

Polazne osnove (zaštita zdravlja i okoline, zagađenje kanala, opasan otpad, otpadne vode):

- Identifikovani deficiti i potrebe (deficiti u postojećem sistemu, planirano upravljanje otpadnim vodama, nekiskorišćenost kanala u odnosu na projektovano stanje – irigacija, plovnost, snabdevanje, rekreacija, turizam)
- Detaljna analiza stanja i potreba
- Identifikacija uzroka
- Procena rizika po stanovništvo
- Procena rizika po potrebama (recimo vodosnabdevanje i sl.).

Projekcija potreba

Polazište za projekciju (vodosnabdevanje/irigacija/plovnost/transport/rekreacija/otpadne vode):

- Sadašnje stanje - demografija (rezultati popisa, godišnje procene Zavoda za statistiku)
- Realna demografska projekcija bazirana na validnim planskim dokumentima (Dugoročna demografska projekcija RS do 2041., Republički zavod za statistiku, Prostorni plan RS, Prostorni planovi nižeg reda)
- Privreda i drugi koncentrisani korisnici (osnova je sadašnje stanje, namena površina, urbanistički plan, strategije razvoja, realna i umerena očekivanja)

Projekcija potreba

Polazište za projekciju:

- Analiza kvaliteta površinske vode u Kanalu, radi određivanja potrebe za tretmanom
- Analiza kvaliteta sedimenta/otpada
- Vadjenje i transport mulja iz kanala
- Mogućnosti tretmana mulja
- Mogućnosti iskorišćenja mulja
- Finalno odlaganje
- Obuhvat projekta i prioriteti
- Priključenje industrije na PPOV
- Čišćenje lateralnih kanala D61 i D64 radi izbegavanja budućeg ponovnog zagađjenja Kanala

Formulisanje tehničkih opcija

- Neophodno je uvođenje, analiza, poređenje više alternativnih tehničkih rešenja koja ostvaruju ciljeve projekta
- Neophodan je visok stepen usklađenosti sa Planovima realizacije EU direktiva (DSIP) zahtevima i kriterijumima (EU kofinansiranje)
- Uvesti savremene tehnologije, pristupe i rešenja – “najbolju inženjersku praksu”
- Definirati sve neophodne prostorne, tehničke i tehnološke zahteve i karakteristike
- Ustanoviti realne troškove (investicione i operative)
- Razmotriti faze realizacije – prema realnim potrebama
- Inicijalna analiza uticaja na životnu sredinu

Formulisanje koncepcije

- Kriterijumi za planiranje (domaća regulativa i standardi, EU regulativa – obavezno ako se traži EU kofinansiranje – Direktiva o tretmanu urbanih otpadnih voda, Direktiva o upravljanju otpadom, IED direktiva, koje se ugrađuju u domaće zakone)
- Uključuje elemente koji odgovaraju na sve identifikovane nedostatke u infrastrukturnom sistemu (kontrola i upravljanje sistemom, prikupljanje i tretman otpadnih voda, čišćenje i remedijacija zagađenja)
- Faznost realizacije (razmatranje optimalnog rešenja)

Plan realizacije projekta

- Definiše sve glavne aktivnosti pripreme i realizacije
- Predlaže način upravljanja/koordinacije
- Predlaže sistem praćenja rezultata i sistem odgovornosti
- Identifikuje rizike i daje plan izbegavanja i upravljanja rizicima

Održivost projekta

- Posebno se odnosi na eksploatacioni period – nakon izvršenja remedijacije
- Tehnička održivost – kompletnost i savremenost tehničkih rešenja i zadovoljavanje kriterijuma tokom životnog veka
- Institucionalno/organizaciona održivost – kapacitet organizacije korisnika
- Finansijska održivost – da li uložena sredstva pokrivaju troškove (operativni troškovi, održavanje, amortizacija, ...)
- Isplativost i spremnost korisnika da se pridržavaju zahteva

Institucionalna/organizaciona održivost

- Efikasnost i delotvornost korisnika (organizacije) i mogućnost da preuzme i vodi Projekat
- Učešće korisnika u donošenju odluka vezanih za projekat
- Dobro opštinsko upravljanje
- Dobro održavanje JP Vodovodine

Finansijska održivost

- Analiza novčanog toka
- Interna stopa povraćaja (IRR)

Mogućnosti finansiranja

IZVOR	Kratkoročno	Dugoročno
Donacije (EU IPA, ostali)		
Kredit (WB, KfW, EBRD, EIB)		
Republika/opština		

Održiv projekat

Održiv projekat će biti onaj koji je:

- Realističan projekat (bez izuzetno optimističnih projekcija)
- Projekat ima razrađenu studiju opravdanosti/izvodljivosti (tehno-ekonomski optimalno rešenje od više ponuđenih)
- Projekat je funkcionalan nakon završetka (na primer, Kanal doveden u prvobitno stanje, odnosno Kanal koji ne zagadjuje životnu sredinu)
- Finansijski i ekonomski održiv
- Održiv u pogledu zaštite životne sredine